

dicit: *Memor esto mandatorum patris tui, quoniam p̄cepit tibi accipere uxorem de genere patris tui. Et nunc audi me, frater: noli computare dæmonium illud, sed postula eam. Et scito quoniam dabitur tibi hac nocte uxor: et cum intraveris in cubiculum, tolle de jecore piscis illius, et impone super carbones, et odor manabit, et odorabitur illud dæmonium, et fugiet, et non apparebit circa illam omnino in perpetuum. Et cum casperis velle esse cum illa, surgite primum ambo, et deprecamini Dominum cœli, ut detur vobis misericordia et sanitas. Et 924 nolite timere; tibi enim destinata est ante sæcula, et tu eam sanabis (Tob. vi, 12 seqq.). Quamvis ergo quod statuit Deus nulla possit ratione non fieri, studia tamen non tolluntur orandi, nec per electionis propositum liberi arbitrii devotio relaxatur: cum implendæ voluntatis Dei ita sit præordinatus effectus, ut per laborem operum, per instantiam supplicationum, per exercitia virtutum fiant incrementa meritorum; et qui bona gesserint, non solum secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua merita coronentur. Ob hoc enim in remotissimo ab*

^a Ms. Camberon., supplicantium.

^b Ms. Camb. et Jul., ac si forte.

A humana cognitione secreto, præfinitio hujus electionis abscondita est.

CAPUT XXXVII.

De nullo ante finem vitæ hujus pronuntiari potest quod in electorum gloria sit futurus; et nullius lapsi est desperanda reparatio.

Et de nullo ante ipsius finem pronuntiari potest quod in electorum gloria sit futurus, ut perseverantem humilitatem utilis metus servet, et qui stat videat ne cadat (I Cor. x, 12); ^b et si forte aliqua victus tentatione corruerit, non absorbeatur tristitia, nec de ejus miseratione diffidat qui *allevat omnes* ^c qui corrunt, et erigit omnes elisos (Psal. cxliv, 14). Dum enim in hoc corpore vivitur, nullius ^d est negligenda correctio, nullius est desperanda reparatio. Oret itaque sancta Ecclesia, et pro iis qui crediderunt gratias agens, proficietem eis perseverantium petat; pro iis autem qui extra fidem sunt, poscat ut credant. Nec ideo ab obsecrationibus cessen, si pro aliquibus exaudita non fuerit. Deus enim qui *omnes vult ad agnitionem veritatis venire* (I Tim. ii, 4), non potest quemquam sine justitia refutare.

^a Editi alias, qui ruunt.

^d In ms. Joliensi omittitur est hoc loco.

APPENDIX AD OPERA S. PROSPERI AQUITANI.

Hic liber de Vita Contemplativa, ut qui S. Prospero ab eruditissimis viris per longum temporis lapsum fuerit adscriptus, in omnibus an'ea editis existabat. Nos vero, quia jamdudum verum dignoscere auctorem licuit, et aliunde in nostra universalis Bibliotheca suus cuique scriptori assignatur locus et ordo, hoc opusculum tunc edi curabimus cum et Pomerii opera. EDIT.

ADMONITIO

IN CONCILII ARAUSICANI II CANONES DE GRATIA ET LIBERO ARBITRIO.

Omnibus sancti Prosperi operibus anneci solet concilium Arausicanum secundum, canones viginti quinque complexum. Et merito quidem. Nam hujuscem concilii decreta, illa maxime dogmata statuunt quæ contra Semipelagianos Augustinus primum, ac deinde S. Prosper, Augustini doctrinæ strenuus assertor et vindex, defenderant. Quin immo ex ipsissimis utriusque Patris verbis concinnata notantur, cum sint ex diversis S. Augustini libris hausta, et speciatim ex sententiis illius excerpta quas S. Prosper de operibus S. Augustini collegarat. Nec solum ex Augustino, sed etiam ex operibus a Prospero ipso post Augustini obitum exaratis: quoinodo ex libro contra Collatorem decerti canones 6, 7 et 8. Qua episcoporum illorum agendi ratione manifestum est, probatam fuisse a Patribus Arausicis convenientibus, tum Augustini, tum speciatim S. Prosperi nostri doctrinam: immo etiam a Felice IV, quo Romæ sedente, et ad id celebrandum eos admonente, et auctoritate sua muniente, habitum est concilium. Hæc docent Patres in Præfatione his verbis: *Pervenit ad nos esse aliquos qui de gratia et libero arbitrio minus caute, et non secundum fidem catholicæ simplicitatem, sentire velint. Unde id nobis, secundum auctoritatem et admonitionem sedis apostolicæ, justum et rationabile visum est, ut pauca capitula ab apostolica nobis sede transmissa de gratia et libero arbitrio, quæ ab antiquis Patribus de sanctarum Scripturarum voluminibus in hac causa collata sunt, ad docendos eos qui aliter quam oportet sentiebant, ab omnibus observanda proferre, et manibus nostris inscribere deberemus. Cui concilio postea assensum suum approbationemque authenticam concessit Bonifacius II in epistola ad Cæsarium Arelatensem in hunc finem data. In quibusdam vero suis canonibus, maxime in octavo, ex professo Patres illi rejiciunt distinctionem illam quam Cassianus collatione decima tertia confinxerat, duplicitis generis prædestinorum, quorum alii meritis quibusdam gratiae donum præverterent, alii nullis meritis præcedentibus a Deo gratia donarentur, quamque S. Prosper fuse refellerat in libro contra Collatorem per multa capita. Diversas quoque hujuscem auctoris Scripturarum explicationes singulis membris applicatas circa finem canonis 25 paucis verbis rejicit, sic statuens: Hoc etiam salubriter profitemur et credimus, quod in omni opere bono, non nos incipimus, et postea per Dei misericordiam adjuvamus, sed ipse nobis nullis præcedentibus bonis meritis et fidem et amorem sui prius inspirat, ut et baptismi sacramenta fideliter requiramus, et post baptismum cum ipsius adjutorio, ea quæ sibi sunt placita implere possimus. Unde manifestissime credendum est quod et illius latronis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, et Cornelii centurionis, ad quem angelus Domini missus est, et Zachei, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides non fuit de natura, sed divina largitatis donum.*

Arausione convenit hæc synodus secunda quinto nonas Julii anno Christi 529, ut observat Jacobus Sir-

mondus, sub Felice papa IV, regnante in Italia Athalarico Amalasuntæ filio, in Gallia vero liberis Clodovei. Concilio præsedit Cæsarius Arelatensis : quod approbavit Bonifacius II pontifex in sua ad Cæsarium ipsius epistola, quam ex antiquis mss. Sirmondus in lucem protulit. Hæc synodo contra Semipelagianos, qui in Gallia, maxime in secunda Narbonensi provincia, per hujus haeresis præcipuos assertores eximii ingenii viros Cassianum et Faustum percrebuerant, Christi gratiæ necessitas, etiam ad fidei omnisque piæ vita initium, commendata est.

CONCILII ARAUSICANI II CANONES DE GRATIA ET LIBERO ARBITRIO.

** Concilium Arausicanum II in dedicatione basilicæ a Liberio patricio constructæ celebratum v nonas Julias, Decio Juniore V. C. consule, id est, anno Christi 525, Felicis IV papæ anno 3.*

PREVATO.—Cum ad dedicationem basilicæ quam A Illustrissimus præfector et patricius filius noster Liberius in Arausica civitate fidelissima devotione construxit, Deo propitiante, et ipso invitante convenissemus, et de rebus quæ ad ecclesiasticam regulam pertinent, inter nos fuisse spiritalis oborta collatio: pervenit ad nos esse aliquo qui de gratia et libero arbitrio minus caute, et non secundum fidei catholicae regulam sentire velint.^b Unde id nolis secundum auctoritatem et admonitionem sedis apostolicæ, justum et rationabile visum est, ut pauca capitula, ab apostolica nobis sede transmissa, quæ ab antiquis Patribus de sanctorum Scripturarum voluminibus in hac præcipue causa collata sunt, ad docendos eos qui aliter quam oportet sentiunt, ab omnibus observanda proferre, et manibus nostris subscriptere debemus. Quibus lectis, qui hucusque non sicut oportebat, de gratia et libero arbitrio creditit, ad ea quæ fidei catholicæ convenienti, animum suum inclinare non differat.

Quod per peccatum Adæ non solum corpus, sed anima etiam læsu fuerit (Aug. lib. II de Nupt. et Conc. cap. 34).

I. Si quis per offensam prævaricationis Adæ non totum, id est, secundum corpus et animam, in deterrus dicit hominem commutatum; sed animæ libertate illæsa durante, corpus tantummodo corruptioni credit obnoxium : Pelagi errore deceptus adversarii Scripturæ dicent: *Anima quæ peccaverit, ipsa morietur* (Ezech. xviii., 20); et: *Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad obedientium, servi estis ejus cui obediatis* (Rom. vi., 16)? et: *A quo quis superatur, ejus et servus addicetur* (II Petr. II., 19).

Quod peccatum Adæ non ipsi solum nocuit, sed ad posteros quoque transiit (Aug. lib. IV).

II. Si quis soli Adæ prævaricationem suam, non et ejus propagini, asserit nocuisse; aut certe mortem tantum corporis, qua poena peccati est, non autem et peccatum, quod mors est animæ, per unum hominem in omne genus humanum transisse testatur; injustitiam Deo dabit, contradicens Apostolo dicenti: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt* (Rom. v., 12).

^a In vetere codice Lugdunensi inscriptio est: *Constitutio episcoporum in civitate Arausicana, de gratia et libero arbitrio. In edit Lovan., Duac. et Colon., Canones concil. alterius Arausicani, circa tempora Leonis papæ primi. De libero arbitrio, vel de diversis conditionibus, et de rebus necessariis per capitula requiriens. Hoc quidem primo Baronius collocauerat ad annum 463, sed postea in addit. to. X voluit in annum 529 transferri. Cæsarium enim episcopum Arelatensem, qui ei præfuit concilio, non illis temporibus sedisse docebat variis in locis: quem et pervenisse ad annum Christi 544 constat ex ejus vita scriptoribus. Insuper tempus Liberii patricii præfecti D Galliarum, qui huic Arausicano concilio subscri-*

A Quod gratia Dei non ad invocationem detur, sed ipsa faciat ut invocetur.

III. Si quis invocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri; non autem ipsam gratiam facere ut invocetur a nobis: contradicit Isaiae prophetae (Isaiae LXV., 1), vel Apostolo idem dicenti: *Inventus sum a non querentibus me, palam appari his qui me non interrogabant* (Rom. x., 20).

Quod Deus ut a peccato purgemur voluntatem nostram non expectet, sed præparet.

IV. Si quis, ut a peccato purgemur, voluntatem nostram Deum exspectare contendit, non autem ut etiam purgari velimus per sancti Spiritus infusionem et operationem in nobis fieri confitetur; resistit ipsi Spiritui sancto, per Salomoneum dicente: *Præparatur voluntas a Domino* (Prov. VIII sec. LXX); et Apostolo salubrieri prædicanti: *Deus est qui operatur in nobis et velle et perficere pro bona voluntate* (Philipp. II., 13).

B Quod initium fidei non ex nobis, sed ex gratia Dei sit (Aug. lib. de Præd. SS. a cap. 1 usque ad 9.)

V. Si quis, sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsumque credulitatis affectum, quo in eum credimus qui justificat impium, et ad regenerationem sacri baptismatis pervenimus, non per gratiæ donum, id est, per inspirationem Spiritus sancti corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, sed naturaliter nobis inesse dicit; apostolicis dogmatibus adversarius approbat, beato Paulo dicente: *Confidimus quia qui cœpit in vobis bonum opus, perficiet usque in diem Domini nostri Iesu Christi* (Philip. I., 6); et illud: *Vobis datum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini* (Ibid., 29); et: *Gratia salvi facti estis per fidem, et hoc non ex vobis, Dei enim donum est* (Ephes. II., 8). Qui enim fidem, qua in Deum credimus, dicunt esse naturalem, omnes eos qui ab Ecclesia Christi alieni sunt, quodam modo fideles esse delinquent.

Quod sine gratia Dei credentibus et peccatoribus misericordia non conseratur, cum gratia ipsa faciat ut credamus et peccamus (Aug. lib. de Dono Persever. c. 23; Prosp. contr. Coll. cap. 6).

VI. Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus,

psisse reperitur, erratum fuisse, cum assignatum est temporibus Leonis magni, admetet Spondanus, tom. II Epitom. p. 20.

^b In editionibus Lov., Duac. et Colon., *Unde et nobis*. Mutatum in Append. to. X Aug., ut supra. Sic et infra de certis Scripturarum voluminibus, ubi nunc Aug. editio, de sanctarum.

^c In edit. Lovan., Duac. et Colon. desunt, et ita , mors, quæ restituta sunt in append. tom. X Aug.

^d In Lovan., Duac. et Colon., in nobis.

^e Editio concilii in append. tom. X Aug. addit hic, sacri: et infra, et hoc, ante non ex vobis; quibus parent Prosperi codices.